

Landskapsbilde som viser et område dominert av Gleysol i Hustadvika (foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).

Gleysol

Gleysol kjennetegnes av en gråblå basisfarge på jordsmonnet, som skyldes periodevis metning av grunnvann. For å kunne gi gode avlinger må dreneringstiltak være velfungerende.

KJENNETEGN

Navnet Gleysol kommer fra det russiske ordet gley som betyr våt og humusrik jordmasse. Gleysols dannes når grunnvannspeilet står høyt i jorda, den øverste halvmetere, over en viss periode. Når oksygenet i vannet er oppbrukt, blir det dannet et reduserende miljø. Jern vil gå over til sin reduserte form som gir jorda en gråblå farge. I perioder med lavere grunnvannstand vil oksygen igjen bli tilgjengelig fra luften gjennom porer, og jern vil da bli oksidert og danne rustrøde flekker. Dette mønsteret med gråblå basisfarge og rustrøde flekker nær porer og sprekker er karakteristisk for Gleysols. For at jordsmonnet skal oppnå kriteriene for Gleysol må

Jord med gråblå basisfarge og rød farge rundt porer, et kjennetegn på Gleysol (foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).

Illustrasjon og beskrivelse av sjiktene i én type Gleysol: Umbric Gleysol. Umbric viser til at jorda har et plogsjikt med 6-35 prosent organisk materiale og er av næringsfattig opphavsmateriale (illustrasjon: Nora Hua Ly Kok / NIBIO). Bildet viser eksempel av en annen Gleysol (foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).

UMBRIC GLEYSOL			
Illustrasjon	Sjikt	Beskrivelse	Bilde
	Ap	0-25 cm Plogsjikt med høyt innhold av organisk materiale, siltig sand	
	Bg	25-55 cm Jord med tegn periodevis vannmetning, noe utvikling, siltig sand	
	Cg	55 cm og dypere Jord med tegn periodevis vannmetning, noe utvikling, siltig sand	

det ha et sjikt som er minst 25 cm tykt med gleyic mønster innen en halvmeters jorddybde. Gleysols er veldig utbredt i Norge, og finnes ofte på flate arealer eller i bunnen av bakker, der grunnvannsspeilet er nærmest overflaten.

VEKSTFORHOLD

Gleysols har ofte et høyt innhold av organisk materiale i overflatesjiktet, og i noen tilfeller består overflatesjiktet av organisk jord (myrjord). Teksturen kan variere stort, men Gleysol har ofte svak eller ingen utvikling av jordstruktur. På grunn av dette og liten evne til å bli kvitt overflødig vann, er jorda ofte utsatt for pakking. Gleysol er ofte næringsrik jord, men for å få gode dyrkingsforhold er det behov for å senke grunnvannstanden gjennom grøfting. I ugrøftet tilstand er de kjemiske forholdene i jorda ugunstig både for planter og andre organismer.

Jordsmonndannelse

Jord er en ikke-fornybar ressurs som dannes under påvirkning av de jordsmonnsdannende faktorene opphavsmateriale, topografi, klima, organismer og menneskelig aktivitet, over tid. D

* De 15 jordgruppene som inngår i det norske jordkartleggingsprogrammet er Anthrosol, Arenosol, Cambisol, Fluvisol, Gleysol, Histosol, Leptosol, Luvisol, Phaeozem, Planosol, Podzol, Regosol, Stagnosol, Technosol og Umbrisol.

Gleysol uten velfungerede dreneringstiltak gir dårlig vekst for kulturplanter (foto: Nora Hua Ly Kok / NIBIO).

Det nasjonale jordkartleggingsprogrammet bruker en fornyet versjon av klassifikasjonssystemet World Reference Base for Soils (2014). Les mer om jordkartlegging på nibio.no/tema/jord/jordkartlegging.

Jord klassifiseres i 15 ulike jordgrupper*. Jordgruppene er vist i kartet *Jordsmonnklassifikasjon* på kilden.nibio.no. og hver jordgruppe er presentert i en NIBIO POP.

Materialet som ligger til grunn for denne POP-en baserer seg på tekst som er publisert på NIBIOS nettside om temakartet *Jordsmonnklassifikasjon* og på erfaringer som er gjort som jordkartleggere.

FORFATTER:

Nora Hua Ly Kok og Siri Svendgård-Stokke, avdeling jordkartlegging, divisjon Kart og statistikk